

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

13 An omissio leuis formæ substantialis reddat irritum actum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

cessante adæquata causa legis, debet cessare lex. Cum ergo adæquata causa sit culpa, & hæc cesset, cessabit irritatio: & ita docet alios referens Suarez lib. 5. de legibus. cap. 22. n. 3. Difficultas autem est, an ignorantia irrationis penaliter excuset ab illa incurrenda. si delictum, cui est annexa, commissum est. Huic difficultati satisficimus, cum de ignorantia peccati constituta per legem loquimur: summi enim, ut probabile, defendimus non contrahi peccatum.

8 Si autem de lege irritante ob bonum commune loquamur, qualis est illa, quæ testamentis, electionibus, matrimonio contrahendo formam præscribit, ob nullam viam, neque ob ignorantiam, neque ob vigentem aliam causam, impeditur irritatio potest, quia effectus irrationis à sola lege causatur, & cum illa de se efficaci sit operati talem effectum, non potest à subdito impediti. Constat, quia actus non potest habere valorem, nisi ex voluntate legislatoris: at legislator resistit valori, quando non servat formam ab eo præscriptam. Ergo. Neque obstat legem humanam cum graui detrimento non obligare; quia lex non obligat ad irrationem, sed illam imponit; & ita tenet eam communi sententia Sanchez pure referens lib. 3. de matrim. disp. 17. num. 10. Gutierrez de matrim. cap. 61. n. 7. Salas disp. 16. sect. 3. Suarez lib. 5. disp. 22. à n. 4. Nauarr. cap. 23. à n. 44. Bonacina disp. 1. quest. 1. punct. 7. num. 22. Henric. lib. 11. cap. 5. num. 5. Contarium huius conclusionis videtur tenere Tiraquel, alios referens de legib. connubialib. glossa 6. num. 34. Alderan. Mascard. de generatib. status. interpretand. lib. 9. n. 78. & 82. Farinac. citans plures 2. part. fragment. verb. lib. n. 21. & 22. dicunt enim necessitate compulsi non implete formam præscriptam, non vitare obinde actum, sed firmum esse, ex præscripta, inquam, voluntate legislatoris notentes in eo casu obligare. At hæc doctrina vera esse non potest, nisi cum irritatio fit in peccatum, vel est irritatio fetenda per iudicem, & non ipso facto.

9 Quod si lex non absolute irritet actum, sed in fauorem alicuius priuatae personæ: tunc certum est irrationem impediti posse ipsa persona renunciantem, ex cap. ad Apostolicam, de regul. iur. & c. auis, de testib. quia tunc lex non intendit causare irrationem, nisi in quantum alteri commodum fuerit. Quia ratio contractus pupilli sine autoritate tutoris & religiosi sine licentia Prælati, esto irriti sint, si tamen cedant in utilitatem pupilli, & religiosi, debent valere; quia in eorum specialem fauorem irrita decernuntur, & quod in fauorem alicuius introductum est, non debet in eius dispendium retrorqueri ex regul. 61. de regulis iuris, in 6. sic docuit Nauarr. comment. 2. de regularib. num. 32. Salas disp. 16. sect. 3. fine. Suarez lib. 5. cap. 33. num. 7.

PUNCTUM XIII.

An omisio leuis formæ substantialis reddat irritum actum.

- 1 Varia sunt Doctorum placita.
2 Dicendum est leuissimam formam substantialis omissionem reddere actum nullum.
3 Forma ad vnguem est specificè seruanda.

1 **V**aria sunt placita Doctorum, vt videre est apud Suarez lib. 5. cap. 32. n. 8. Bonacina disp. 1. quest. 1. punct. 7. n. 2. Molinam de iustit. disp. 81. in fine & Molin. de primog. lib. 2. cap. 6. n. 3. Azor. 1. part. lib. 5. cap. 28. vers. animaduertendum. Greg. Lopez in l. 5. r. 6. p. 6. Salas de leg. cap. 2. sect. 3. vers. de vnaquaque. Alij affirmant leuem formæ substantialis omissionem vitare actum, sic Suarez, & alij. Alij negant, vterque Salas, Molina, Bonacina, & alij.

2 Dicendum tamen est videri implicatum statim leuem omissionem formæ substantialis: nam si aliquid formæ substantialis omittitur, vel illud quod omittitur pertinet ad substantialem formam actus, vel non; si non, iam non est pars formæ substantialis, & de illo non est quæstio: si autem pertinet ad substantialem formam, impleat sine illo substantialem formam esse, & consequenter actum, qui ex illa constituitur: ac proinde non est leuis, sed grauis omisio, probatur efficaciter ex lib. cum bi. §. si prator, ff. de transactio. vbi transactio censetur nulla, si non de omnibus inquiratur, quæ oratio mandat, hoc est, de causa, de modo, & de personis, quomodo de quibusdam quærentur. Adde vix posse contrarium opinantes assignare, quæ formæ substantialis leuis omisio sit: nam in testamentis omisio vnius lictæ, si mutat sensum, non est leuis omisio: in testamento, & in contractu matrimonij omisio vnius testis, non reparatur leuis omisio: in inquisitione, si non præcedat infamia, & sic de alijs. Quæ ergo signati potest leuis omisio: ergo non est concedenda, & sic tradit plures referens Farinac. 2. part. fragment. vbi de lege. pag. 2. to. n. 208. Tufcus verbo forma, conclus. 415. n. 13. & 411. n. 7.

2 Ex hac doctrina fit primò, formam ad vnguem, & vt facit, exequi debere, neque ei aliquid addi, aut minui potest. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

quin contrahat actus: sic Cardin. Tufcus præcis. concl. verbo forma, conclus. 415. Tiraquellus de retractu lignag. §. 1. glossa 21. sub n. 11. & de retractu consensionali §. 4. glossa 6. sub n. 31. Farinac. 2. part. fragment. vbi de lege. num. 214. Alderan. Mascard. de generatib. status. interpret. concl. 9. n. 56.

Fit secundò, quando lex, seu statutum aliquid pro forma exigit, illa specificè adimplenda est, & non sufficit per æquipolens, tradit Roland. cons. 30. n. 4. lib. 3. & consil. 72. n. 54. & seqq. Alderan. Mascard. supra n. 62. Farinacius n. 209. Tufcus verbo forma, conclus. 415.

PUNCTUM XIV.

An lex irritans incipiat habere effectum à puncto publicationis.

- 1 Proponitur ratio dubitandi.
2 Resoluitur ante tempus publicationis non habere effectum, nisi expressis verbis declaretur.

1 **R**atio dubitandi est; quia huiusmodi effectus à sola lege emanat, afficitque ignorantem. Ergo optime potest à puncto publicationis causari. Et confirmo. Lex prohibens concedit tempus subditis post eius publicationem; quia obligationem illis inducit, quam obligationem subire non possunt, sine eius notitia: at lex quatenus est irritans, nullam subditis inducit obligationem, sed tendit ad annullandum actum, siue sciant, siue ignorantem fiat. Ergo ex eo puncto, in quo lex constituta est, poterit irritare; & ita de legibus canonicis sententia Nauarr. ca. 23. n. 44. & lib. 3. consil. cii. de regularib. consil. 31. n. 5. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 2. casu 185. n. 2. Syluest. verbo lex quest. 6. d. 110. 3. & alij plures relati à Suarez lib. 5. de legib. cap. 33. n. 5. & à Sanchez lib. 3. de matr. disp. 17. n. 10. Farinac. 1. part. fragment. verbo constitutio. num. 672.

2 Dicendum tamen est nullam legem ciuilem, aut canonicam irritare actum antequam transeat tempus, in quo possit obligationem inducere, nisi id expressis, & manifestis verbis legislator declararet. Probo, quia ante illud tempus non censetur sufficienter applicata lex, vt in notitiam subditorum deueniat, sed irritare actum, antequam possit in subditorum notitiam deuenire, obstat recte gubernationi: quid enim magis contrarium rectæ gubernationi esse potest, quam existimare subditos se valide contrahere, cum tamen inualide contrahant: sequerentur enim ex hoc non leuia incommoda, vt de se patet. Ergo. Dixi, nisi id manifestis verbis legislator declararet: nam tunc procedit ratio dubitandi facta, in qua probatur hunc effectum irrationis non pendere à notitia subditorum, sed à lege causari, ac proinde posse ipsam legem, eo ipso, quo est constituta illum efficere: sic Sanchez, & Suarez supra.

PUNCTUM XV.

Quando pœna imposita actui, efficiat inualidum, quando non.

- 1 Pœna imposita actui, qui non obstante prohibitione fieri ualidus potest, non effici inualidum.
2 Contrahentes matrimonium clandestinum inualidum, non contrahunt pœnas iure antiquo latas.
3 Prælati excommunicati nulliter, non contrahunt pœnam suspensionis, cap. 1. de sentent. excommunicat. in 6.
4 Pœna imposita actui inualido, inualidum facit.
5 Debet tamen esse inualidus ex illa ratione, qua imponitur pœna.

1 **R**espondeo consideranda esse verba legis: si enim lex puniat actum, qui valide fieri potest, non obstante prohibitione, non incurritur pœna ob actum inualidum. Et ratio est, quia non censetur tunc prohiberi illa lege actus inualidus sed validus. Nomine actus, non venit regulariter intelligendus actus nullus, sed verus, vt probat Tiraquellus de retractu lignagier. §. 1. g. 2. num. 5. & 6. r. l. bones, §. hoc sermone, tota limit. 1. ff. de verbor. signifi. deaphin. de priuilegijs iuramenti. priuileg. 71. sine qua idem est non esse, & esse nullum, lib. data sunt Titij, ff. de testam. iust. & ita tenet alios referens Suarez lib. 5. cap. 34. numer. 13. Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 2. num. 2. & 5.

2 Ex quo infero primò contrahentes matrimonium clandestinum inualidum, non incurtere pœnas latas ab antiquo iure contra celebrantes matrimonia clandestina, quia illæ censuræ contra celebrantes matrimonia clandestina valida, non inualida vt constat ex verbis Concilij sess. 24. cap. 2. vbi reddit irrationem, quare irritauerit matrimonia clandestina antiquitus valida, quia ex illis ad alias nuptias transibant, & in perpetuo concubinato vivebant. Supponebat ergo Concilium esse valida matrimonia. Ergo ob inualida matrimonia non imponuntur.

DE CASTRO SUM. MOR. PARS I.